

גמ"ד

רבנו נחמן מברסלב

דריהא

פירושים על פרשת השבוע

וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה'

וְזֶה בַּחֲנִינָת מַצּוֹת בַּקּוֹר חוֹלִים, כִּי צָרִיכִין לְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה וּלְהַסְבִּיר לוֹ פָּנִים, דְּהֵינּוּ מַה שְּׁבִנִי אָדָם נִכְנָסִין אֲצֵלוֹ וּמִפְקָחִין עַל עֶסְקֵיו וְעוֹשִׂין לוֹ כָּל צָרָכָיו, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (יִזְרָה רַעַה סִּמְן שִׁלַּה ס"ח ע"פ נְדָרִים מ.). שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינָת הָאֶרֶת פָּנִים. כִּי אִין מִסְתִּירִים פְּנֵיהֶם מִמֶּנּוּ וְאִינֶם נִמְמָנִים בְּבִתְיָהֶם, רַק בָּאִים אֵלָיו וְעוֹשִׂין לוֹ צָרָכָיו וּמְדַבְּרִין עַל לְבוֹ, שְׂכָל זֶה בַּחֲנִינָת הָאֶרֶת פָּנִים. וְעַל־יָדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין עָלָיו חֵיוֹת מִבַּחֲנִינָת הָאֶרֶת פָּנִים שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁמִשֵּׁם עֵקֶר הַחֵיוֹת לְהַחֲיוֹת אֶת הַחוּלָה, בְּבַחֲנִינָת (מִשְׁלֵי טז, טו) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים ...

וְעַל־כֵּן שְׂכִינָה לְמַעְלָה מְרַאשׁוֹתָיו שֶׁל חוּלָה (שְׂבֵת יב:) כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תְּהִלִּים מא, ד): "ה' יִסְעֲדֵנוּ עַל עַרְשׁ דָּוִי כָּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֵת וְכוּ". הֵינּוּ בַּחֲנִינָה הַנִּזְלָה, שְׂדִיקָא מַחֲמַת שֶׁהוּא חוּלָה, עַל־כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שְׁמִשְׁנֵי עַל כָּל הַחוּלִים וּבַפֶּרֶט עַל הַחוּלִים בְּיוֹתֵר, שֶׁהֵם בְּבַחֲנִינָת כָּל מִשְׁכְּבוֹ נִהְפֵךְ בְּחָלָיו, שְׁעֵלִיהֶם מִפְּקַח בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם רְפוּאוֹת לְהַחֲיוֹתָם בְּנִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת בְּאִפְן שְׁיֻכַּל לְהַאִיר בָּהֶם הַשְּׁנֹגֹת אֱלֻקוֹת, כִּי זֶה עֵקֶר נִדְלַת הַצַּדִּיק וּמַעְלָתוֹ שְׁמִשְׁתַּדֵּל לְרְפוּאוֹת הַחוּלִים בְּיוֹתֵר. וְעַל־כֵּן דִּיקָא מַחֲמַת שֶׁהוּא חוּלָה וְכָל מִשְׁכְּבוֹ נִהְפֵךְ וְכוּ, מַחֲמַת זֶה דִּיקָא הַשְּׂכִינָה לְמַעְלָה מְרַאשׁוֹתָיו, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת אוֹר הַצַּדִּיק, כִּי הַצַּדִּיקִים הֵם שְׂכִינָתוֹ שֶׁל מְקוֹם (רִש"י בְּרַאשִׁית יז, כב. זֶהר תְּרוּמָה קסג:).

וְזֶהוּ בַּחֲנִינָת (בְּרַאשִׁית יח, א): וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' — לְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה, כִּי דִיקָא מַחֲמַת שֶׁהוּא חוּלָה וְצָרִיכִים לְבַקְרוֹ, עַל־יָדֵי זֶה דִּיקָא "וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה'", בַּחֲנִינָת הַשְּׁנֹגֹת אֱלֻקוֹת שְׁזוֹכִין הַחוּלִים עַל־יָדֵי אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הַשְּׂכִינָה (ע):

בְּאֵלֵי מִמְרָא

וְזֶה (בְּרַאשִׁית יח, א): וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל כְּהֵם הַיּוֹם. וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' — זֶה בַּחֲנִינָת הַתְּנַלּוֹת אֱלֻקוֹת, וְזֶה אִי אִפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל־יָדֵי שְׁנִכְנָסִין בְּהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת וּמְבַרְרִין הַקְּדָשָׁה מִשָּׁם. וְזֶה בַּחֲנִינָת: בְּאֵלֵי מִמְרָא, 'מִמְרָא' — לְשׁוֹן תְּמוּרָה, לְשׁוֹן וְאִם הִמֵּר יְמִירָנוּ. וְזֶה 'בְּאֵלֵי מִמְרָא' — בַּחֲנִינָת הַשְּׁנֵי אֵילָנוֹת, שֶׁהֵם אֵילָנָא דְחַיִּי וְאֵילָנָא דְמוֹתָא, שְׁשֵׁם אֲחִיזַת הַהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שְׂרוּצִים לְהַחֲלִיף וּלְהִמִּיר אוֹתָם, לְרַחֵק אֶת הָאָדָם חֵם וְשִׁלּוּם מֵאֵילָנָא דְחַיִּי אֶל הַחֶפֶךְ חֵם וְשִׁלּוּם, וְעַל

יָדָם דִּיקָא נִגְלָה אֵלָיו ה', עַל־יָדֵי שְׁזָכָה לְבַרֵּר אוֹתָם, לְבַרֵּר הַטּוֹב מִהֲרַע וּלְהַעֲלוֹת הַקְּדָשָׁה מִשָּׁם, עַד שְׁזָכָה לְהַתְּנַלּוֹת אֱלֻקוֹת בַּחֲנִינָת וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוֹ רְבוּתֵינוּ וְז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה מַב, ח): הוּא שְׁנַתֵּן לוֹ עֲצָה עַל הַמִּילָה, זֶה בַּחֲנִינָת (שְׁמוֹת יד): וּפְרַעַה הַקָּרִיב — שֶׁהַקָּרִיב אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׂבִשְׂמִים (מְדַרְשׁ רַבָּה בְּשִׁלַּח פְּרָשָׁה כא), כִּי מִי שְׁחָם עַל חַיָּיו הָאֵמֶתִים הַנִּצְחָיִים כָּל מַה שְּׂרוּאָה שֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, מִתְּנַבְּרִים וּמִשְׁתַּפְּטִים וּמִתְּפַשְׁטִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ כֵּן הוּא מִתְּנַבֵּר וּמִתְּאֲמִץ וּמְזַדְּרֵי יוֹתֵר לְהַתְּקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ מַחֲמַת שְׂרוּאָה שְׂרוּצִים חֵם וְשִׁלּוּם לְדַחֲוֹתוֹ לְגַמְרֵי חֵם וְשִׁלּוּם. וְזֶה בַּחֲנִינָת הַתְּרַחֲקוֹת תְּכֵלִית הַתְּקַרְבוֹת, יְרִידָה תְּכֵלִית הַעֲלִיָּה. וְזֶה בַּחֲנִינָת: הוּא שְׁנַתֵּן לוֹ עֲצָה עַל הַמִּילָה, דְּהֵינּוּ לְמוֹל עֲרַלַת לְבָבוֹ, כִּי דִיקָא עַל־יָדֵי בַּחֲנִינָת מִמְרָא, בַּחֲנִינָת הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, שֶׁהַתְּנַבְּרוֹ וְהַשְׁתַּפְּחוֹ עָלָיו כָּל כֶּף, עַל־יָדֵי זֶה דִּיקָא נִתְיַעַץ לְמוֹל אֶת לְבָבוֹ בְּבַחֲנִינָת: וּפְרַעַה הַקָּרִיב:

וְזֶה: וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל כְּהֵם הַיּוֹם. 'יֹשִׁיבָה' — לְשׁוֹן עֲכָבָה זְמַן רַב, כְּמוֹ: וַתֵּשְׁבוּ בְּקִדְשׁ יָמִים רַבִּים, הֵינּוּ שְׁזָכָה לְזֶה שְׂיִתְנַלָּה אֱלֹהֵי ה' עַל־יָדֵי שְׂיֹשֵׁב וְנִתְעַכֵּב יָמִים רַבִּים אֲצֵל 'פֶּתַח הָאֵהֶל', שֶׁהוּא פֶּתַח הַקְּדָשָׁה, אֲבָל בְּשְׂרוּצִין לְכַנֵּס לְשָׁם, מִתְּנַבְּרִין וּמִתְּפַשְׁטִין בְּנִגְדוֹ הַסְטָרָא אַחֲרָא שֶׁהֵם הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת מְאֹד, וְכָל מַה שֶׁהוּא סְמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַפֶּתַח, מִתְּנַבְּרִין וּמִתְּפַשְׁטִין בְּנִגְדוֹ מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה שְׂכָבֵר הֵיוּ אֲצֵל הַפֶּתַח, וְחִזְרוּ רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מַחֲמַת שְׁלֵא יִדְעוּ שְׂכָבֵר הֵם אֲצֵל הַפֶּתַח, אוֹ שְׁמִשְׁתַּפְּחוּ בְּנִגְדוֹ מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְשַׁבְּרֵם, כְּמִבְּאֵר מִזָּה בְּדַבְּרֵיו הַקְּדוּשִׁים (בְּלֻקוּטֵי תְּנַיִנָא בְּסִימָן מח), אֲבָל הוּא יֹשֵׁב וְנִתְעַכֵּב פֶּתַח הָאֵהֶל. 'כְּהֵם הַיּוֹם' — זֶה בַּחֲנִינָת הַתְּנַבְּרוֹת חֲמִימוֹת הַיָּצֵר הֲרַע, שְׁעַל זֶה נֵאמַר (שְׁח"ש א, ז): אֵיכָה תִרְעַה אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים — שְׂאֵז זְמַן רַע לְמַרְעַה הַצֵּאֵן, כְּמוֹ שְׂפָרֵשׁ רִש"י שָׁם, כִּי צִהָרִים בַּחֲנִינָת חֵם הַיּוֹם, זֶה בַּחֲנִינָת חֲמִימוֹת הַיָּצֵר, שְׂאֵז זְמַן רַע לְצֵאֵן קְדָשִׁים שֶׁהַצַּדִּיק רוּעָה אוֹתָם הַרוּצִים לְגִשְׁתׁ אֶל הַקְּדָשׁ, וְרַבִּים נִתְרַחֲקוּ עַל־יָדֵי זֶה רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (שָׁם ב, יז): עַד שְׂיַפּוּחַ הַיּוֹם וְכוּ' כְּמוֹ שְׂפָרֵשׁ רִש"י שָׁם, עֵינִ שָׁם, שֶׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּין לַה' יִתְבָּרַךְ בְּנִדְלָה וּכְבוֹד עַד שְׂיַפּוּחַ הַיּוֹם — שֶׁהַתְּנַבֵּר חֲמִימוֹת הַיּוֹם וְכוּ, וְעַל־יָדֵי זֶה נִחְרַב הַבַּיִת. אֲבָל מִי שְׂאִינּוּ רוּעָה לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ וְחוֹשֵׁב עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנִּצְחָיִי בְּאֵמֶת, אִינּוּ שָׁב לְאַחֲוֹר בְּשׁוּם אִפְּן בְּעוֹלָם יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה, רַק הוּא יֹשֵׁב וּמִמְתִּין וּמִתְעַכֵּב אֲצֵל הַפֶּתַח יָמִים רַבִּים כְּמַה שְׂיִהְיֶה, וְאִף־עַל־פִּי שְׂאִין מְנִיחִין

והוא יושב פתח האהל

... ולא אוכל להתאפק מעצם אהבתך מלכתב לך מעט ממה שאמרת בלשבת קדש העבר. ותמצית הענין מרמז בפסוק (בראשית יח, א): והוא יושב פתח האהל כהם היום. יושב לשון המתנה ועכבה זמן רב, כמו: ותשבנו בקדש ימים רבים, הינו שאין האדם זוכה להתגלות אלהות בחינת וירא אליו ה' כי אם על ידי שיושב וממתין ומתעכב אצל פתח אהל הקדשה זמן רב. ואף על פי שבתוך כך עובר עליו מה שעובר. וחמימות היום שהם כלל התאוות בוער אותו הרבה אף על פי כן הוא אינו מניח את מקומו חס ושלום רק הוא יושב וממתין ומתעכב אצל הפתח ימים וזמנים רבים בחינת והוא יושב פתח האהל כהם היום והבן היטב, כי איתא בדברי זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן חלק ב' מה) שלפעמים האדם אצל הפתח והוא שוב לאחור או שמתפתח ומתפשט אז כנגדו הבעל דבר וכו' אבל מי שחושב על תכליתו הנצחי באמת וחס על חייו באמת אינו שוב לאחור ואינו זו ממקומו חס ושלום בשום אופן רק הוא יושב וממתין אצל פתח האהל הקדשה שהוא אהל בית המדרש ואהל הצדיקים והכשרים אף על פי שהם היום בוער חס ושלום ועל ידי זה וירא אליו ה' וכו'... (עב):

ואקחה פת לחם

ועל-כן כשבאו המלאכים אצל אברהם נתן להם לאכל, כי בזה הראה להם שלא יקטרגו על ישראל שרוצים לקבל את התורה אף-על-פי שעתידין לחטא, וזה שמוכא במדרש (שמות רבה כח): בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה וכו' והלא זה הוא שאכלתם אצלו. כי אז כשבאו המלאכים לאברהם אז התחיל התנוצצות קבלת התורה מאחר שכבר נמול אברהם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה. וגם באו לבשרו שיהיה נולד יצחק שממנו יצאו כל ישראל שיקבלו את התורה על-כן אז השתדל אברהם אבינו להציל את ישראל שלא יוכלו המלאכים לקטרג עליהם אף-על-פי שהם כמו שהם. ועל-כן נתן להמלאכים לאכל כדי שידעו ויבינו על-ידי זה כל מה שהאדם צריך לסבל בעולם הזה שהוא מכרח לאכל שיש בו ברורים כאלו עד שבסוף צריך לבררו בתוך הגוף מפסלת בזה. ועל-כן אין לקטרג על האדם אם נכשל חס ושלום במה שנכשל מאחר שהוא במקומות כאלו שצריך

אותו לכנס לתוך הפתח וחס היום לוהט אותו מאד, אף-על-פי-כן אינו מניח את מקומו, ויושב ומתעכב אצל הפתח האהל של הצדיקים והכשרים עד ירחם מן השמים, בבחינת: והוא יושב פתח האהל כהם היום...

וזה: וירא וירץ לקראתם, וירץ — זה בחינת זריזות ושמחה, כי זריזות הוא בחינת שמחה, כמוכן בהתורה "אריכת אפים" (בסימן קנה בלקוטי א), וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: מצוה לרוץ לבית הכנסת ולדבר מצוה, כמו שכתוב: שמחתו באמרים לי בית ה' גלף. כי מי שמסתכל על תכליתו באמת, בודאי כשמיניע לילך לבית הכנסת או לדבר מצוה, הוא רץ בשמחה גדולה ובזריזות גדול, כי רק זה הוא חיותו ותקותו לנצח, וחיוץ מזה הכל הבל הבלים, כי לא ישאר כלום משום דבר, לא מעשירות ולא מצער העניות והדלות, ולא משום דבר תאוה וכבוד וקנאה ושינאה וקפידא, כמו שכתוב: כי לא כמותו יקח הכל וכו' וכו'. וכתוב: גם אהבתם גם קנאתם גם שנאתם כבר אברה. ולא ישאר רק מה שיחטף בכל פעם איזה טוב לילך לבית הכנסת ולבית המדרש, ולעשות איזה מצוה. ועל-כן בודאי מחיב כל אחד לרוץ בזריזות ושמחה גדולה לדבר מצוה, וכל מה שיודע שרחוק יותר מה' יתברך, הוא מחיב לשמח יותר ויותר בעשיית המצוה, מחמת שהוא גם הוא שרחוק כל כך זוכה גם-כן לעשות מצוה. וזהו בחינת וירא' — פרש רש"י: והבין, שהבין היטב והסתכל על התכלית באמת, ועל-ידי זה: וירץ לקראתם' — זה בחינת שמחת המצוה, שעל-ידי זה עקר עלית הקדשה מן הקלפות...

וזהו: וישתחו ארצה — זה בחינת בטול וכלליות באור האין סוף, כי כל ההשתחויות הם בחינת בטול, שנופל לארץ ומשתתהו ופושט ידיו ורגליו בבטול כל ההרגשות מחמת גדל אור הצח שנגלה אליו, הינו שעל-ידי השמחה שהוא בחינת וירץ לקראתם, על-ידי זה זכה לבחינת השגת אורות הצחצחות, ששם בחינת ההשתחויה.

וזהו: ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך — שבקש מה' יתברך שלא יעבר ממנו, הינו שלא יעבר ההתגלות הזאת עד שישאר אצלו ממנו רשימה טובה, שצריכין להשתדל מאד שלא יעבר ממנו ההתגלות מהרה עד שישאר לו רשימה טובה שיוכל להחיות את עצמו תמיד. וזה שבקש אברהם מה' יתברך שנתגלה אליו אז: אל נא תעבר מעל עבדך. וזה: יקח נא מעט מים — זה רמז על המשכת השפע, שבקש שלא יעבר ממנו ההתגלות עד שימשיך משם שפע (עא):

לעשות צדקה ומשפט

ועל-כן נסמך מקרא זה לענין פרשת סדום שאמר ה' יתברך: המכסה אני מאברהם את אשר אני חפץ לעשות בסדם וכו' ואברהם היו יהיה וכו' כי ידעתיו וכו'. הינו כי ה' יתברך חפץ ומתאוה לתפלתן של צדיקים והיה חפץ מאד שאברהם יתפלל לפניו על סדם וכמוכן במדרש שהביא שם משל שה' יתברך היה מתענג מתפלת אברהם. כי אף-על-פי שאברהם לא פעל בקשתו להציל את סדם מגזרתם, אף-על-פי-כן תפלתו אינה נאבדת, וגם באמת פעל הרבה מאד, כי זכות תפלתו להציל את סדם פעלה שעל-ידי זה נצול לוט וזרעו שממם ישתלשל ויצא התנוצצות דוד-משיח וכמו שאמרו רבותינו ז"ל. כי אף-על-פי שכבר נשתלח המלאך להציל, אבל אף-על-פי-כן עדין היו צריכין אתערותא דלתתא להרבות בתפלה ותחנונים לגמר הישועה להציל את לוט מתוך ההפכה להוציא ממנו דוד ומשיח. ועל-כן נסמך לזה פסוק כי ידעתיו וכו' שמדבר מענין צדקה ומשפט, כי כל כח התפלה לבטל הגזרה הוא רק על-ידי זה שמבקשין מה' יתברך אף-על-פי שרוצה להביא איזה דין וגזרה חס ושלום, שמגיע כן בודאי על-פי משפטו באמת, אף-על-פי-כן יש אצלו בחינת צדקה בתוך המשפט שהצדיקים בתפלתם יכולים לעורר עד שיהיה נמשך צדקה וחסד בזה לתוך המשפט שיושב לדון ולשפט עד שיבטל את הגזרה לגמרי, כי הוא יתברך במשפט עושה צדקה שהוא פלאי פלאותיו הנסתרים מאד שאי אפשר להבין. ועל-כן הזכיר ה' יתברך ענין זה דיקא של צדקה ומשפט קדם שגלה לאברהם גזרת סדם כדי שיתפלל עליהם, כי עקר כח התפלה הוא רק על-ידי זה (עד):

לעשות צדקה ומשפט

וזה: כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, כי הוא דרך ה' בודאי, 'לעשות צדקה ומשפט', דהינו שבתוך המשפט יעשה צדקה שזה אי אפשר להבין כלל, כי הוא בחינת דרכי ה' שאי אפשר להבין שעל זה בקש משה רבנו עליו השלום: הודיעני נא את דרכיך, שבקש לידע דרכי ה' דרכי משפטיו וצדקתו איך הוא מנהיג עולמו בצדקה ומשפט כדי שידע איך להתפלל על ישראל, וכמו שפרש רש"י שם: ואת תשלום השכר שלי בעם הזה הודיעני, שרצה להשיג איך יוכל לבטל כל מיני גזרות שאינן טובות מישראל. עד שפעל אחר-כך שהשיב לו ה' יתברך:

לברר מבחינת קיא צוזה ממש ממקומות מסנפים באלה.

ועל-כן באמת המלאכים הנ"ל, אף-על-פי שאכלו בקדשה גדולה פראוי למלאכים וראשון ראשון מסתלק, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מדרש רבה וירא פרשה מח) אף-על-פי-כן לא יצאו נקי אז, כי נכשלו בשלמותם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה מח) עד שהכרחו להתמהמה בזה העולם ולא יכלו לעלות עד בימי יעקב, ואחד לא עלה עד ימי מנוח, כמוכא.

כי מזה העולם קשה מאד לצאת נקי בשלמות, כמוכא שהמלאך בשבא לזה העולם אינו יכול לעלות למקומו עד שטובל עצמו כמה טבילות בנהר הינור. ועקר ברור הטוב מהזקמא בזה העולם כלול בבחינת אכילה. כי עקר הזקמא נתאחזה על-ידי הטא אדם הראשון שהיה בענין האכילה, ועל-כן אברהם אבינו עליו השלום כבד את המלאכים בענין האכילה, ובזה הראה ורמז להם גדל עצם היגיעות והמרירות שצריך האדם העלוב הזה לסבל בזה העולם על-כן אין להם עוד פתחון פה לקטרג על ישראל שלא יקבלו את התורה, כי בודאי ההכרח לתן לנו את התורה, כי אי אפשר לעמוד נגד זה העולם כי אם על-ידי התורה שנקראת אכילה דקדשה. ועל-כן בשרצו לקטרג על משה בשעלה למרום לקבל את התורה צר קלסתר פניו כמו אברהם ואמר להם: הלא זה הוא שאכלתם אצלו כמו שכתוב במדרש הנ"ל, הינו שה' יתברך השיב להם: איך יש לכם פתחון פה לקטרג על קבלת התורה לזה העולם, והלא אכלתם אצלו. 'אכלתם' דיקא, כי בזה טעמתם קצת מה שצריך האדם לסבל בזה העולם עד שאי אפשר לו לחיות ולהתקיים בלי התורה, כמו שכתוב (תהלים קיט, צב): לולי תורתך שעשעי וכו':

ועל-כן בשבא המלאך אל מנוח ורצה נס-כן לכבדו לאכל, השיב לו שאינו רוצה עוד לאכל, כמו שכתוב (שופטים יג, טז): אם תעצרני לא אכל בלחמך כי אז כבר הגיע שעתו לחזר ולעלות, על-כן לא רצה עוד לאכל שלא יתעכב יותר, כי כבר טעם גדל הכבודות של ברור האכילה אצל אברהם כנ"ל שעל-ידי זה נתעכב כל כך כנ"ל. וזה שנאמר שם בעליתו למקומו: ומפלא לעשות (שופטים יג) כי עליתו למקומו היה בדרך פלא גדול, כי קשה לעלות ולשוב למקומו לנקות עצמו מזהמת זה העולם, ובשביל זה קבעו לנו רבותינו ז"ל בכרפת אשר יצר ומפליא לעשות' כי זה הברור הוא פלא גדול (עג):

לעשות צדקה ומשפט

השם יתברך מנהיג העולם בצדקה ומשפט. כי בבחינת משפט לכד אי אפשר לעולם להתקיים, כי אם פוגם האדם בחוט השערה נגד רצונו יתברך, היה ראוי על-פי משפט שיבוא עליו מה שיבוא, רחמנא לצלן; רק צריכין לבטח מאד ברחמי צדקתו יתברך, שיעשה עמנו צדקה וחסד ומתנת-חנם, ולא כחטאינו יעשה לנו. אך אם-כן היה אפשר לומר, שאין צריכין לעשות כלום, חס ושלום, מאחר שמקבלין רק על-ידי צדקה ומתנת-חנם, על-כן צריכין לבטל דעתו נגד הצדיקי-אמת, ולהאמין בדרכי השם שאוהב משפט, ובמשפט בעצמו עושה צדקה, אף-על-פי שאי אפשר להבין זאת, כמו שיסד הפיטן: "במקום משפט אין צדקה וכו', ואתה במשפט תעשה צדקה". על-כן צריכין להתחזק מאד בתורת השם ולקיים משפטי התורה בכל השלמות, ולשמר עצמו אפלו מפגם כל-שהוא, חס ושלום. רק אפלו אם חס ושלום פגמיו מרבים מאד רחמנא לצלן, צריכין להתחזק בדעתו מאד ולבטח בצדקות השם וחסדיו המרבים עד אין סוף, שעל-ידי זה יוכל גם הוא להתקרב ולשוב אליו באמת. נמצא שעקר דרך השם וקיום התורה הקדושה הוא על-ידי צדקה ומשפט, שזה בחינת: "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (עו):

ואת האנשים אשר פתח הבית הפו בסגורים ... וילאו למצא הפתח

... כי עקר מארב של הסמרא אחרא והקלפות הוא אצל הפתח דקדשה ששם הם רובצים ואורבים ושומרים לבלי להניח לכנס לתוך פתחי הקדשה. כי הקלפות נקראים נטורי תרעא (שומרי הפתח) שעומדים אצל הפתח, שלא להניח לכנס מחוץ לפנים עד אשר יזכה לשפרם. וזה בחינת לפתח חסאת רבין, שהחסאת שהוא הסמרא אחרא רובין אצל הפתח, וכמו שכתוב (משלי יד): "ורשעים על שערי צדיק". שהרשעים שהם הקלפות עומדים על שערי צדיק, שהם שערי הקדשה ואינם מניחים לכנס. ועקר הכנעתם הוא על-ידי האמת, כי על-ידי אור האמת רואין את הפתח לכנס מחוץ לפנים, כי מי שאינו ראוי לכנס לפנים מונעין אותו הנטורי תרעא לכנס. ועקר כחם למנע הוא מה שמתפשטין לפני הפתח ומחשיכין לפני האדם עד שאין רואה הפתח, כי באמת אין שום מניעה כלל, רק העקר המניעה הוא החשך שנקרא מניעה, כמו שכתוב: "ולא חשכת וכו'". הינו מה שמרמין את האדם

אני אעביר כל טובי על פניך וכו'. וגלה לו כל השלש עשרה מדות של רחמים, שהם בחינת תפלת ה'. נמצא שבחינה זאת של צדקה ומשפט הנ"ל הוא בחינת דרכי ה'. וזהו בחינת ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, כי שמירת צדקה ומשפט הוא בודאי דרך ה'.

אכל כל אדם מישראל שהוא מזרע אברהם צריך לילך בזה, כי צריכין להתדבק במדותיו יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ועל-כן אהב ה' יתברך את אברהם למען אשר יצוה את בניו וכו' ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. כי כל בניו וזרעו לדורות עולם צריכין לזהר לשמר דרך ה' הזה לילך בדרך זה של בחינת צדקה ומשפט, להאמין תמיד שיש דרכי ה' הנעלמים מאד שהם בחינת צדקה ומשפט הנ"ל שעל-ידי זה עקר קיום התורה תמיד בכל אחד מישראל כפי מה שהוא בכל תקף התגברות הגלות בכלל ובפרט, כי על-ידי זה עקר ההתקרבות לה' יתברך לכל אחד בכל מקום שהוא באותו העת והשעה, כי על-ידי בחינת משפט לכד קשה להתקרב, כי כפי גדלת ה' יתברך, בחוט השערה שפוגמין בהתורה היה ראוי על-פי המשפט שיבוא על האדם מה שיבוא חס ושלום, כמו שמבאר בלקוטי תניינא (סימן מט). וצריכין לבטח ברחמי צדקתו שיעשה עמנו צדקה וחסד ומתנת חנם, אך אם בן אין צריכין לעשות כלום מאחר שמקבלין רק על-ידי צדקה ומתנת חנם, על-כן צריכין לבטל דעתו נגד דעת הצדיקי אמת ולהאמין בדרכי ה' שאוהב צדקה ומשפט שבמשפט בעצמו עושה צדקה, שאי אפשר להבין זאת. וכל אחד צריך לשמר דרך ה' לילך בזה להתחזק עצמו בה' יתברך ותורתו תמיד על-ידי הצדקה שלא יפל בדעתו משום דבר שבעולם, כי הלא יש בחינת דרך ה' שאי אפשר להבין שהוא בחינת צדקה וחסד חנם הנ"ל, אך אף-על-פי-כן כל אשר תמצא ידי לעשות עדין מעט דמעט טוב, ולהתרחק מהרע, אני מחיב לחטף כל ימי חיי כל מה שאוכל כדי לקיים משפטי התורה הקדושה כל מה שאוכל. ואם כי איני מקיים חלק אלף ורבבה וגם פגמיו מרבים מאד הלא יש בחינת צדקה הנ"ל. אך אף-על-פי-כן צריכין להתחזק לקיים בכל יום ועת כל מה דאפשר, שזהו בחינת משפט, דהינו מצות ומשפטי התורה.

נמצא שכל אדם צריך לילך בדרך זה לשמר דרך ה' שהוא בחינת צדקה ומשפט, שהוא בחינת דרכי ה' שאי אפשר להשיג שעל-ידי זה כל אחד יוכל לשאר קיים בעבודת ה' כל ימי חייו (עה):

בבלבולים ושמותים ומחשיכין לפני עיניו באחיזת עינים עד שגדמה להאדם שאין שום פתח לפניו להתקרב לה' יתברך, אבל באמת דרך החיים נתון לפני כל אדם שבעולם. ואפלו בשאול תחתיות יכולין להתקרב לה' יתברך, כמו שכתב רבנו ז"ל כמה פעמים. רק שהאדם הוא עור ואין רואה את הפתח על-ידי הקלפות שנקראים חשיך, שהם עקר הפניעות, שהם מחשיכין אור עיניו של אדם עד שאין רואה הפתח, בבחינת ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים וכו' וילאו למצא הפתח. שמי שאינו כדאי לכנס מחשיכין את עיניו, שזהו בחינת סגורים עד שהוא לואה למצא הפתח. ועל-בן אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד בנגדם כי אם על-ידי האמת, שבכל מקום שהוא, צריך להסתכל רק על האמת לאמתו ולהמשיך עצמו רק אל האמת באשר הוא שם ולדבר דברי אמת בתפלתו ותהנתו כפי מה שהוא, אף-על-פי שאינו יכול להתפלל ולדבר בינו לבין קונו כלל, אף-על-פי-כן יראה על-כל-פנים לדבר הדבור שידבר באמת, כגון שיאמר: רבנו של עולם, הושיעני! ויאמר אלו התבות באמת, על-כל-פנים. וכן פיוצא בזה בשאר דבורים, על-כל-פנים יאמר אותם באמת, אף-על-פי שאינו יכול להוציא אותם בחיות והתלהבות כראוי, על-כל-פנים יאמר אותם בפשיטות באמת ואזי האמת יאיר לו ויזכה לראות הפתח. ואז בודאי יזכה לכנס אל הקדשה, כי אין שום מניעה בעולם כנ"ל. ותכף פשרואין הפתח נכנסין אל הקדשה לבטח (עז):

כו

גם אנכי ידעתי

עקר האמת לאמתו אי אפשר לזכות בראש בשהוא נקי ונדף לגמרי מכל התאוות, והעקר מתאווה הכללית שהיא תאוות משגל.

וזה שאמר השם יתברך לאבימלך: "גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת", ואמרו רבותינו ז"ל: אבל נקיון כפים אין כאן, כי אם היית נקי כפים, דהינו שלא היית בעל-תאוה בזה בודאי לא היית בא למכשול בזה, ולבסוף אתה טוען "הגוי גם צדיק תהרג?" ואתה אומר "בתם לבבי ובנקיון כפי עשיתי זאת" כאלו אתה איש צדיק ואמת, רק אברהם רמה אותך עד אשר כמעט באת למכשול גדול על-ידו. ובאמת אברהם אבינו אינו חייב בזה כלל כי עשה כהגון כי שרי להו לצדיקיא לסגויי ברמאותא עם רמאי [מותר להם לצדיקים להתנהג ברמאות עם הרמאים], בפרט שבזה לא היה שום רמאות, כי ירא לומר אשתו הוא שלא יתגוהו מאחר שראה שהם

בעלי-תאוות כאלו, שתכף שאלו אותו על עסקי אשתו.

וזה שאמר השם יתברך לאבימלך: "גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך וגו'", כי לא התפונת לאסור אשת-איש, אבל נקיון כפים אין כאן, ומאחר שאתה בעל-תאוה כל-כך, על-בן כמעט שנמית מדרך האמת לגמרי והיית בא לעבר על אסור אשת-איש; רק "ואחישך גם אנכי אותך מחטו-לי", כי השם יתברך מרחם על האדם שחפץ באמת רק שמועה את עצמו, ועל-בן מרמוז לו השם יתברך בדרך-יו הנעלמים שישוב מטעותו, אבל על כל פנים אתה צריך לשום אל לבך שאינך נקי כפים ובשביל זה באת לטעות בזה על ידי האמת שלך (עח):

כו

השב אשת האיש

... אמרו חכמינו זכרונם לברכה (בבא בתרא, קטז): מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, כי עקר התפלה אינם יודעים כי אם צדיקי הדור. כי יש בעלי-גאווה, שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים, שהן בעצמם יכולים להתפלל, ומונעים גם אחרים, בשיש להם צער או חולה, לילך לצדיקים - עליהם נאמר (בראשית כ): השב אשת האיש וכו', כי זה הפעל-גאווה מכנה בלשון אבימלך: אבי, לשון רצון, כי הוא רוצה למלך. והינו אבימלך, כי באמת צדיק מושל בתפלתו, כמו שכתוב (שמואל-ב כג): צדיק מושל וכו', והוא מתנאה בעצמו, שיכול להתפלל ויש לו הממשלה, ועל-בן מכנה בשם אבימלך, כי הוא רוצה למלך ואומר: אנא אמלך.

וזה פרוש: השב אשת האיש. אשת - ראשי-תבות אדני שפתי תפתח (א), זה בחינת תפלה, דהינו: השב אשת, בחינת התפלה, להצדיק, כי נביא הוא, כי הקדוש-ברוך-הוא מתאווה לתפלתן של צדיקים (חולין ס:), ומשגר תפלה סדורה בפיו כדי שיהנה מתפלתו. וזה: כי נביא הוא, לשון ניב שפתיים, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות לד:): בורא ניב שפתיים, אם שגורה תפלתו בפיו וכו' (עט):

כא

צחוק עשה לי אלקים

כי יצחק הוא הולדה הראשונה דקדשה בעולם, כי עד שגולד יצחק לא היה אדם שגולד בקדשה בזאת, בקדשת ישראל, כי מחטא אדם הראשון לא היה שום הולדה בקדשה כראוי עד שבא אברהם שהיה הראשון שהתחיל להמשיך קדשת ישראל בעולם, אבל אברהם אבינו בעצמו לא נולד עדין בקדשת

ישראל, והראשון שנולד בקדשת ישראל היה יצחק
אבינו, שהוא הולדה הראשונה בעולם שנולד
בקדשת ישראל, ועל-כן אז היה שמחה גדולה בכל
העולמות ונקרא על שם השמחה בחינת (בראשית
כא, ו) צחוק עשה לי אלקים וכו'. כי באמת כל
השמחות ששמחין על התנהגה הוא פליאה לכאורה,
כאשר שמעתי זאת בפרוש מפיו הקדוש, שאמר,
שאין העולם יודעים כלל, מה זו שמחה שזה נושא
זאת. כי בודאי אין ראוי לשמח על ענין זה. אך
באמת עקר השמחה של התנהגה הוא שמחת ישראל,
שעקר שמחה הקדשה הוא מחמת שאנו יודעים
ומאמינים שענין זה בשרשו הוא גבוה מאד מאד
כידוע, והיה נולד מזה ישראל שיקדשו שמו, עד
שיצאו צדיקים גדולים עד שיבוא משיח מהדורותינו
שיתקן הכל, וזה עקר שמחתנו, ומזה ודאי יש לנו
לשמח הרבה על התנהגה. וזאת השמחה התחילה
מיצחק דיקא, שהוא הולדה הראשונה בעולם
בקדשת ישראל, ועל-כן באמת אמרה אז שרה (שם
כא, ו): צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי. כי
בודאי עתה שנולד יצחק אז ראוי ושמענו הכל
גפלאות ה' מה שלא היה חדוש בזה מעולם שיהיה
נולד מחבור איש ואשה הולדה כזאת, שממנו יצאו
כל זרע ישראל עד שיבוא משיח, ובודאי הוא צחוק
ושמחה וחדוה רבה בכל העולמות, בחינת 'כל
השומע יצחק לי', כי מהולדה הקדושה הזאת התחיל
שלשלת היחוס ישראל, כי אברהם אבינו בעצמו
אף-על-פי שהוא היה הראשון לאבות, הראשון
שהתחיל לגלות אלקותו בעולם, אבל הוא בעצמו
לא נולד בקדשת ישראל, אבל הוא יגע וסרח בעצם
עבודתו עד שזכה לקדש את עצמו כל כך עד שזכה
שממנו יתחיל הולדות קדשת ישראל, שמאז והלאה
לא יפסק שלשלת הייחוסין של ישראל, שממנו יהיה
נולד יצחק שהוא הראשון שנולד בקדשה כזאת,
וממנו יצא יעקב ומיעקב יצאו כל זרע ישראל עד
הסוף עד שיבוא משיח שיצא מזרעם שיתקן הכל
ויגלה אלקות לעין כל, שזהו בחינת (קהלת ד) והחוט
המשלש לא במהרה ינתק (פ):

כבא

והאלקים נסה את אברהם

כי עקר התגלות האמת הוא לגלות ידיעת אמתו
בעולם, כי הוא יתברך עצם האמת, כמו שכתוב:
"ואמת ה' לעולם", וכתוב: "וה' אלקים אמת וכו'".
וכל אחד כפי רחוקו מהאמת כמו בן הוא רחוק מה'
יתברך, וכן להפך כל מה שקרוב יותר אל האמת,
כמו בן הוא קרוב יותר אל ה' יתברך, אבל אמתת

האמת אי אפשר להשיג כי אם על ידי הבחירה
בנסיונות רבים ועצומים, כמו שמצינו בכל הצדיקים
הגדולים שלא זכו להשיג האמת כי אם על ידי
נסיונות רבים. והראשון היה אברהם אבינו שהיה לו
נסיונות עצומים מאד נגד כל העולם שהיו מלאים
שקר ואמרו שאצלם האמת, עד שאמרו על אברהם
שהוא מין וכופר והשליכוהו לכבשן האש ורדפו
אותו מאד. והוא עמד בכל הנסיונות ועל ידי זה גלה
האמת בעולם, והודיע שיש אלקים אמת שלים
ומושל ומשגיח וכו'. וכן כל הצדיקים שאחריו. ועקר
התגלות האמת בשלמות יהיה על ידי משיח צדקנו
שיבוא בסוף באחרית הימים האלה שכבר נתרבה
העולם מאד, ועקר הרבוי הוא בהדעות שיש שנוי
דעות הרבה, שזה עקר הרבוי בחינת רבתי —
בדעות. ומשיח בעצם צדקתו יזכה להשיג האמת
לאמתו ולגלות האמת בעולם. ואז תהיה גאולה
שלמה ואז יהיה נשלם בונת הבריאה בתכלית
השלמות, כי זה עקר בונת הבריאה שתצא הבריאה
מכח אל הפעל שאז התחיל הרבוי שממנו אחיזת
השקר ויתרבה העולם ברבוי אחר רבוי מאד, עד
שיתרבה העולם מאד, שעל ידי זה מתגבר השקר
ביותר. ועל-כן באמת הוה מה דהוה כל החרבנות
ותקלקולים וכו', רק הצדיקים שבכל דור שזוכין
לאמת מקימין העולם בכל דור ודור, עד שבסוף
כשיתרבו הדעות מאד מאד, כי זה עקר הרבוי,
ויתגבר השקר מאד, אז דיקא יזכה הגואל צדק
לברר האמת על ידי עצם יגיעתו, ואז דיקא יתגדל
ויתקדש שמו יתברך על ידי שיתגלה האמת לאמתו
מתוך הרבוי דיקא (פא):

כבד

וירא את המקום מרחק

וזה בחינת מה שכתוב באברהם אבינו: "וירא את
המקום מרחק", וכן אצל מרים: "ותמצב אחרתו
מרחק", הינו שראו את הישועה-שלמה סמוכה
וקרובה מאד ומזמנת לבוא, אך אף-על-פי-כן לעת
עמה עדין הדבר רחוק מאד, וצריכין עוד לצפות
הרבה לישועתו יתברך ולחמלתו הגדולה, וכן הוא
בכל דור בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות,
כמבאר בפנים. וגם עתה בדור הזה, אחר כל
הישועות הגדולות, שזכינו ליציאת מצרים ולקבלת
התורה ולכנס לארץ ישראל ולבנין בית הבחירה,
וכבר הראה לנו השם יתברך התקרבות גדול
ונפלא על ידי גדולי הצדיקים בני עליה שהיו בכל
דור ונפלאותיהם אשר עשו, אף-על-פי-כן
הישועה השלמה רחוקה מאתנו עדין מאד.

וירא את המקום מרחק ...

ה' | יראה

וזה בחינת הנסיון של אברהם ויצחק בשעת העקדה, כי ידוע קשיות העולם על גדל הרעש של נסיון העקדה, כי לפי גדל צדקתו של אברהם אין זה נסיון גדול כל-כך לכאורה, כי נדמה לנו שגם אנשים פשוטים יעמדו בנסיון זה שכשיאמר לו ה' יתברך בפרוש לשהט את בנו יחידו בודאי יקים דבריו וישתטהו.

אך עקר הנסיון היה מה שלא הרחרר אחר מדותיו יתברך וכמוכא מזה וכמוכין בדברי רבותינו ז"ל ומוכא בפרוש רש"י ממה שאמר אחר-כך אפרש שיחתי לפניך, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ואחר-כך אמרת לי להעלותו לעולה וכו'. מוכין מזה ומשאר מקומות שזיה היה עקר הנסיון שלו וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק ואני והנער נלכה עד כה ומוכא בפרוש רש"י: אראה היכן הוא מה שאמר לי כה יהיה זרעך.

אבל אברהם התחזק באמונה ולא הרחרר אחר מדותיו ואמר: אף-על-פי שאני מבין דרכיו, בודאי כך המדה שאי אפשר להבין דרכי ה' ואני מחיב לעשות את שלי להוליד בני יחידי לשחיטה ואף-על-פי-כן אני מאמין שה' יתברך יקים כל דבריו שהבטיחני, כי דרכיו אי אפשר להבין כלל, כי הוא יכול לעשות שני הפכים בנושא אחד. וכמו ששמעתי ממנו ז"ל בזה הרבה.

וזה בחינת מה שכתוב ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בחר ה' יראה, כי כל האבות הקדושים הבינו וראו מרחוק שעקר התכלית והתקנה יהיה רק בסוף האחרון כשיבוא משיח וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק ונס את הגוי אשר יעבדו, לרבות שעבוד מלכיות, וכן בכמה מקומות שכלם ראו גלות הזה המר האחרון האריך כל-כך, אבל בעצם גדלת השנתם ורוח קדשם לא יכלו לעמד על הקץ האחרון שהוא קץ הפלאות שהוא סתום ונעלם מאד מעין כל. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק ויקרא יעקב לבניו וכו', שפגש לגלות להם קץ הגאולה ונסתלקה הימנו שכינה.

וזהו בחינת מה שכתוב באברהם: וירא את המקום מרחק, שראה התקנה שהוא קדשת מקום הבית-המקדש שהוא בית חיינו ושם כל תקנותנו אבל ראה את המקום מרחק, כי אי אפשר לעמד על הדבר מתי נשוב לזה המקום הקדוש, אבל אף-על-פי-כן ראה אותו בראיה יפה וברה שבודאי נזכה לזה המקום הקדוש סוף כל סוף רק הוא מרחוק

וכן להפך, אחר כל התרבנות וההתרחקות, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן מי שמסתכל על האמת לאמתו, רואה גם עתה ישועות השם ונפלאות חסדיו בכל יום ובכל עת, כמו שכתוב: "על נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת". ואפלו מי שאין לו דעת אמתי לראות נפלאות חסדו וישועתו יתברך בכל יום, צריך על-כל-פנים להאמין בזה הרבה, שחסדיו יתברך מתחדשים עלינו בכל יום, וכמבאר במקום אחר, שזה פונת הכתוב: "חדשים לבקרים רבה אמונתך", וכמו שתקנו לנו חכמינו ז"ל לומר בכל יום כמה פעמים "על נסיד וכו'" וכיצא הרבה; אך אף-על-פי-כן כל הישועות עדין הם בבחינת "וירא את המקום מרחק", שראוין הישועה בכל עת, אבל עדין היא רחוקה מאד.

ואף-על-פי-כן אנו רואין הישועה בעינינו בכל עת, כי הלא אנו רואין שאנו זוכין בכל יום להניח טלית ותפלין ולקיים כמה מצות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: אפלו פושעי ישראל מלאים מצות ברמון, ובודאי זה לנו לישועה נפלאה ונוראה, כי רק זה הוא התכלית מכל העולם, כי לא ישאר לנו שום דבר, רק מה שאנו זוכין לחטף מזה העולם העובר איזה תורה ומצות קצת, אשר הם חיינו לנצח.

ובפרט מי שזוכה למעם איזה טעם בתורה, בפרט בחדושי-תורה אמתיים וכו', הוא רואה בודאי נפלאות חסדיו וישועתו יתברך בכל יום ובכל עת; אבל צריך לידע, שאף-על-פי-כן הכל הוא רק בבחינת "וירא את המקום מרחק" ובבחינת "מרחוק ה' נראה לי" מרחוק דיקא, ועל-ידי-זה דיקא יכול כל אחד לפס דרגה להתחזק ולשאר על עמדו בכל עת בכל מה שיעבר עליו, בבחינת "ממרחק תביא לחמה" לחמה דאורייתא, שאי אפשר לקבל עצות התורה והעבודה כי אם ממרחק דיקא, הינו שצריכין לידע שכל נקדה ונקדה מוכה שהשם יתברך עוזר להאדם בגשמיות וברוחניות, הכל נמשך וכו' ממרחק מאד מאד, כי לפי גשמיותו הוא רחוק מישועה מאד, כמו שכתוב: "רחוק מישועתי דברי שאגתי". אך רחמיו יתברך רבים מאד ומביא לחמו ממרחק מאד מאד, וגם אחר שהביא לחמה של תורה שהוא ישועתו, עדין הוא רחוק מאד מאד, ורק זה הוא התקרבותו, כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, כי כשיודע שהוא רחוק מאד, הוא דיקא זוכה להתקרב אליו יתברך בתכלית ההתקרבות; ותכף שהוא סובר שפבר קרוב הוא אל השם יתברך, אז ידע שבודאי הוא רחוק מאד ממנו יתברך (פב):

וזהו בעצמו בחינת ואני והנער נלכה עד כה, הנאמר באברהם, כי האמין שאף-על-פי שמוליך בנו לשחיטה אף-על-פי-כן בודאי יתקומו דבריו יתברך שאמר כי ביצחק יקרא לך זרע, אך הוא בבחינת כה שרחוק מאד ואי אפשר להבין רק מרחוק רואין וכנ"ל.

ועל-כן אחר-כך בשהציל ה' יתברך את יצחק והעלה איל תחתיו אז הבין אברהם יותר שאי אפשר להבין דרכיו ולעמד על סוף דבריו בפרט בענין הקץ האחרון שכל ההבטחות שהבטיחו לתן לו זרע ולהנחילם את הארץ הכל היה בשביל הקץ האחרון שרק אז יתקומו בשלמות כל ההבטחות אבל אי אפשר לעמד על סוף הדבר בשום אופן רק אנו מחיבים בכל יום לקיים דברי ה' יתברך ומצותיו ולהאמין שעל-ידי זה יתקרב הקץ ולהכות בכל יום שיבוא ואף-על-פי-כן אם לא יבוא באותו היום נחכה ביום אחר עד שסוף כל סוף יבוא, כמו שאמרו: אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר.

וזהו: ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, שאין לו פרוש לכאורה, וכאשר נדחק רש"י בפרושו. אך עתה יתפרש בפשוטו שקרא המקום של הבית המקדש שהוא עקר התקנה כנ"ל ה' יראה. הינו כי רק ה' יראה זה המקום להשרות בו שכינתו, כי רק הוא יתברך לבד יודע הסוף אבל אנו אסור לנו לחשב בזה שום קץ כלל וכמו שאמרו רבותינו ז"ל, רק עלינו מטל בכל יום ויום לעשות את שלנו לסור מרע ולעשות טוב בכל יום ויום שעל-ידי זה מתקרבת הגאולה, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל ששאל את אלהו: אימתי יבוא מר, אמר לו: היום, היום אם בקלו תשמעו.

ואם כבר היו כמה צדיקים וכשרים שעבדו אותו יתברך בכל יום ויום ואף-על-פי-כן עדין לא בא, הוא מחמת הקלקול של אחרים שמעפבין ביאתו, אבל אף-על-פי-כן כל אחד כפי עבודתו הוא מקרב הגאולה באותו היום וסוף כל סוף יתקבצו התנוצצות הגאולה שעוררו הצדיקים והכשרים בכל יום ויום ועל-ידי זה תבוא הגאולה. וכמו שכתב רבנו ז"ל על מאמר רבה בר בר חנה: 'כד חם גבה אתהפיך' בסימן ב', עין שם.

וזהו: אשר יאמר היום בהר ה' יראה וכמו שפרש רש"י שקאי על כל יום של כל הדורות הבאים הקוראים מקרא הזה וכו', עין שם. הינו בחינת היום אם בקלו תשמעו הנ"ל, שבכל יום מתקרבת הגאולה כפי העבודה של כל אחד ואחד שעובד את ה' יתברך וכמו שאנו מברכין בכל יום מצמיח קרן ישועה.

וזהו אשר יאמר היום, הינו בכל יום ויום של כל אדם שבכל דור ודור, היום ה' יראה לעמו במקום הזה,

כמו שפרש רש"י שם. כי בכל יום מתנוצצת הגאולה וה' נראה במקום הזה וכנ"ל, אך אף-על-פי-כן לעמד על סוף הדבר מתי תהיה הגאולה השלמה בקץ האחרון, על זה אמר: ה' יראה. ועין מה שמבאר בסימן רע"ב על פסוק זה היום אם בקלו תשמעו שזה עקר העצה לעבודת ה' יתברך לחשב בכל יום ויום שאין לו רק זה היום בלבד וכו', עין שם והוא שיד לענין הנ"ל, כי הכל אחד.

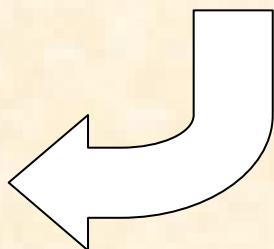
כי אסור לדחק את השעה וצריכין שלא לחשב רק אותו היום בבחינת זה היום עשה ה' וכו', ועל-ידי זה יזכה לעבודת ה' יתברך וכמו כן יזכה שממנו לא יהיה עבוב משיח כל-כך וכפי עבודת ישראל המקימים זאת ועובדים את ה' בכל יום, כמו כן מתנוצצין צמיחת קרן ישועה בכל יום וכנ"ל עד שסוף כל סוף יתקבצו כל עבודתם יחד ותבוא הגאולה בשלמות. וכל אחד כפי חלקו בהתקרבות משיח כן יזכה אז להתענג על ה' ולשבע מטובו הגדול שישפיע עלינו אז (פג):

כב,ט

ויעקב את-יצחק בנו

עקר זכות עקדת יצחק הוא בחינת רצון וכסופין דקדשה, שזה היה עקר מעלת הנסיון של אברהם ויצחק מה שנתרצו לישחט ולמות על קדוש השם. ועל-ידי שנתרצו לזה ברצון שלם באמת נחשב כאלו נשחט ונקרב על גבי המזבח, אף על פי שבאמת לא שלח ידו אליו ולא עשה לו מאומה. נמצא שעקר זכות העקדה הוא רק רצון וכסופין דקדשה. ומחמת שיעחק זכה אז לכסופין קדושים בגאולה באמת במסירת נפש בזה, משם נמשך קדשת נפשות ישראל שיצאו ממנו, שיש בכל אחד ואחד מישראל נפש קדושה שמרצה למסר נפשו על קדוש השם תמיד. נמצא שכל אחד מישראל נפשו ורצונו חזק תמיד להשם יתברך, כי כל אחד מישראל מוכן תמיד ברצון שלם למות על קדוש השם. כי בפנימיות נפשו רצונו חזק מאד מאד להשם יתברך. וזה מחמת שכלנו בני יצחק אבינו שנעקד על גבי המזבח ברצון שלם בשביל לעשות רצונו יתברך (פד):

מראה מקומות

מראה מקומות

השבת של רבי נחמן מברסלב 054-8429006
תרומות: חשבון בנק הדואר 89-2255-7

שבת שלום

- (ע) לקוטי הלכות - הלכות השכמת הבוקר ד' - י"ד
(עא) לקוטי הלכות - הלכות אישות ד' - י"ט
(עב) עלים לתרופה - מכתב כ"ח
(עג) לקוטי הלכות - הלכות בציעת הפת ה' - מ"ט
(עד) לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' - כ"ח
(עה) לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' - כ"ט
(עו) לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' - אות כ"ט מתוך אוצר היראה - יראה ועבודה - קל"ו
(עז) לקוטי הלכות - הלכות חלוקת שותפים ד' - ד'
(עח) לקוטי הלכות - הלכות ריבית ה' - אות ל"ד מתוך אוצר היראה - אמת ואמונה - ל"א
(עט) לקוטי מוהר"ן א' - תורה י' - ד'
(פ) לקוטי הלכות - הלכות שבת ו' - כ"ג
(פא) לקוטי הלכות - הלכות ריבית ה' - י"ח
(פב) לקוטי הלכות - הלכות שילוח הקן ה' - אותיות א' ב' ג' ד'
ה' ו' מתוך אוצר היראה - יראה ועבודה - צ'
(פג) לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' - מ"ז
(פד) לקוטי הלכות - הלכות אומנין ד' - אות י מתוך אוצר היראה - רצון וכסופין - מ'

לאחינו כל בית ישראל
הוצאת חומשים עם פירוש
הלקוטי הלכות

במחיר הקרן
125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה: 054-8429006 (מאיר)